

Ägarpolicy för de kommunala bolagen

Värmdö kommun har valt att bedriva delar av sin verksamhet i bolagsform. Denna verksamhet ska, liksom verksamheten i förvaltningsform, generera nytta för kommunen och dess medborgare. Kommunallagen ställer krav på kommunalt inflytande och kontroll över all kommunal verksamhet, även den som ägs och bedrivs i bolagsform. De kommunalt ägda bolagen representerar stora tillgångar som kommunfullmäktige har ett politiskt och ekonomiskt ansvar för vilket erfordrar att man har en löpande uppsikt över bolagens utveckling, resultat och ställning.

Syfte

Syftet med ägarpolicy för de kommunala bolagen är att fastställa ramarna för styrningen av de kommunala bolagen och förtydliga rollen mellan kommunen som ägare och bolagen.

Rollfördelning av ägarstyrningen

Kommunfullmäktige är det organ som innehar det yttersta ägaransvaret för de kommunala bolagen och utövar formellt sin roll som ägare gentemot bolagen genom att

1. fastställa det kommunala ändamålet med verksamheten,
2. se till att det fastställda kommunala ändamålet och de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten anges i bolagsordningen,
3. utse samtliga styrelseledamöter,
4. se till att det anges i bolagsordningen att fullmäktige får ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas,
5. utse minst en lekmannarevisor, och
6. se till att bolaget ger allmänheten insyn i den verksamhet som genom avtal lämnas över till privata utförare.

I delägda bolag ska kommunfullmäktige i rimlig omfattning se till att utöva det formella ägaransvaret. Kommunfullmäktiges roll som ägare är fastställd i respektive bolags bolagsordning. För delägda bolag föreskrivs kommunfullmäktiges roll även i aktieägaravtal.

Kommunstyrelsens uppgift är att ha uppsikt över de kommunala bolagen och att årligen besluta om bolagens verksamhet bedrivits ändamålsenligt och inom ramen för den kommunala kompetensen samt vidta åtgärder om så inte varit fallet.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

Värmdö kommun har valt att organisera de kommunala bolagen i en koncernstruktur där kommunen är ägare av holdingbolaget Kommunhuset i Värmdö AB (KIVAB) som i sin tur är hel- eller delägare i koncernen ingående bolag.

Koncernmoderbolaget KIVAB har ansvar för att kontinuerlig rapportering av väsentliga händelser i bolagen sker till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. KIVAB ska även se till att beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt blir föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande innan beslut fattas av bolagen. Det ankommer dock alla bolag att på kommunstyrelsens begäran lämna information om bolagets ekonomiska och verksamhetsmässiga utveckling. Informationen kan lämnas vid sammanträden som kommunstyrelsen kallar bolagens företrädare till eller skriftligt om så erfordras.

KIVAB har vidare ansvar för att bolagen följer av kommunfullmäktige beslutade ägardirektiv, utfärdar särskilda ägardirektiv till dotterbolagen inom ramarna för kommunfullmäktiges beslut och att bolagen i övrigt i tillämpliga delar följer de policys och riktlinjer som beslutats av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen.

Bolagsordning

Bolagsordningen lägger grunden för bolagets existens. I den anges vad bolaget skall ägna sig åt, d v s föremålet för bolagets verksamhet, det kommunala ändamålet och ett antal grundläggande regler för aktiekapital, styrelsesammansättning, räkenskapsår och vilka ärenden som ska förekomma på ordinarie stämma. Bolagsordningen beslutas av kommunfullmäktige och antas av respektive bolags bolagsstämma.

Ägardirektiv

Ägarpolicy för de kommunala bolagen och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige överlämnas via ombud till bolagsstämman för antagande. Direktiv som beslutas på bolagsstämman är bindande för bolaget och dess ledning

Ägardirektiven, som är individuella för respektive bolag, anger riktning, ramar och mål för det specifika bolaget med utgångspunkt från det kommunala ändamålet. Syftet med ägardirektiven är att ge övergripande strategiska riktlinjer till bolagets ledning.

Kommunfullmäktige beslutar om ägardirektiven för Kommunhuset i Värmdö AB och om övergripande ägardirektiv för alla hel- och delägda bolag i form av en ägarpolicy (föreliggande dokument). Kommunhuset i Värmdö AB beslutar om särskilda ägardirektiv för dotterbolagen inom ramarna för kommunfullmäktiges beslut. Utarbetande av och beslut om ägardirektiv för delägda bolag sker tillsammans med

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

övriga ägare.

Ägardirektiven är strukturerade på likartat sätt för samtliga bolag. Nedan redogörs för ägardirektivens olika delar. Därutöver har kommunen även fastställt övergripande direktiv och riktlinjer i olika policys som gäller generellt för kommunens verksamheter. Bolagen ska känna till dessa samt verka för att intentionerna i dessa i tillämpliga delar följs och inarbetas i bolagens egna direktiv och riktlinjer.

Uppföljning av ägardirektiven innebär att bolaget i sin förvaltningsberättelse ska redogöra för hur bolaget utvecklas i förhållande till ägarens intentioner.

Det bör särskilt noteras att bolagen omfattas av kommunens grafiska profil som innebär att kommunens logotyp ska finnas med på lämplig plats i syfte att stärka kommunens identitet och synliggöra kommunen som ägare.

Ändamåls- och verksamhetsdirektiv

Kommunala ändamålet anger varför kommunen äger bolaget och finns skrivet i bolagsordningen som är beslutad av kommunfullmäktige. Varje bolag skall i sina respektive ägardirektiv ha en konkret beskrivning av ändamålet. Detta innebär, med utgångspunkt i ändamålet, en formulering av vilka särskilda uppgifter/mål bolaget har och vilka restriktioner i verksamheten som ägaren vill ange.

Bolagen omfattas av de kommunalrättsliga självkostnads-, likställighets-, och lokaliseringsprincipen om inte verksamheten enligt lag eller praxis är undantagen från detta krav. Helägda bolag och bolag där kommunen innehar rättsligt bestämmande inflytande omfattas undantagslöst av offentlighetsprincipen samt lagen om offentlig upphandling.

Ekonomiska direktiv

Ekonomiska direktiv anger mål som vilken lönsamhet och självfinansieringsgrad bolaget förväntas ha utifrån ägarens krav och förväntningar på bolaget. Målet är att bolagen skall bedriva sin verksamhet ekonomiskt självbärande och sträva efter goda ekonomiska resultat utan kommunala bidrag såvida inte annat framgår av bolagsordning och ägardirektiv.

Hållbarhetsdirektiv

Bolagen ska sträva efter social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. I respektive ägardirektiv konkretiseras hållbarhetsdirektiven utifrån bolagets verksamhet.

Styrelsens arbete

Det är ägarens ansvar att tillsätta en styrelse med förutsättningar att rätt tillvarata

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

bolagets och ägarens intressen samt att ge styrelsen mandat att aktivt verka inom givna ramar. Kommunfullmäktige kan välja mellan en styrelse med representanter från de politiska partierna eller en styrelse med såväl ledamöter som representerar politiska partier som ledamöter som ytterligare tillför branschkompetens eller annan fackkompetens. Kommunfullmäktige beslutar vem som ska vara styrelseordförande. Styrelsens ledamöter ska inte ha några operativa funktioner i bolaget.

Styrelsen tillsätter verkställande direktör i bolagen. Alla frågor som rör verkställande direktörens anställningsförhållande beslutas av styrelsen. Innan nya avtal eller beslut om större förändring av gällande avtal fattas skall samråd ske med VD i moderbolaget. Samråd med ordföranden i ägarbolaget ska också ske vid tillsättande av ny VD. Se vidare under punkt ”Frågor om löner, pensionsvillkor, och övriga anställningsvillkor för VD och övrig företagsledning i dotterbolag”.

Styrelserna i bolagen ska upprätta en arbetsordning för sitt arbete. Här innefattas roll- och ansvarsfördelning mellan styrelse och verkställande direktör samt arbetsformer för styrelsen. I arbetsordningen för styrelsen ingår även att utforma ett årligt program för styrelsearbetet.

Styrelsen ska i sin planering beakta kommunens tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapport och övrig information som ska lämnas till ägaren.

Kommunfullmäktige ger direktiv om arvoden och ersättningar till de enskilda styrelseledamöterna som ska redovisas i not i årsredovisningen. Arvoden och ersättningar fastställs av bolagsstämman.

Beslut av principiell karaktär

I respektive ägardirektiv konkretiseras beslut som är av principiell beskaffenhet och som först ska underställas moderbolaget Kommunhuset i Värmdö AB för bedömning om kommunfullmäktiges ställningstagande krävs.

Frågor som ska vara föremål för kommunfullmäktiges ställningstagande före beslut i bolaget är frågor som kan vara av strategisk och principiell betydelse för den gemensamma utvecklingen i kommunen.

Kommunikation

Ägardirektiven skall upprättas i samråd med bolagen för att dessa ska kunna ta ansvar för de uppgifter som i samförstånd lagts på dem. Viktiga inslag i ägarstyrningen är ett aktivt styrelsearbete och förtroende mellan ägaren och av denne utsedda styrelsen.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

En plan för möte mellan ägare och bolagsledning upprättas årligen av koncernmoderbolaget KIVAB som har det samordnande ansvaret för de kommunala bolagen.

Styrdokument

Policydokument fastställda av kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen gäller också bolagen där så är möjligt. Kommunfullmäktiges inriktningsmål och Vision 2030, Skärgårdens mötesplats ska vara vägledande för bolagens utveckling.

Insyn för kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har enligt kommunallagen uppsiktsplikt över alla kommunala bolag och har därmed rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt rätt att i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet.

Bolagen ska lämna kommunstyrelsen den information om verksamheten som den begär. Den närmare omfattningen av informationen fastställs av kommunstyrelsen i samråd med bolagets styrelse. Kommunstyrelsen fattar årligen beslut om huruvida verksamheten varit förenlig med det kommunala ändamålet och utförts inom ramen för den kommunala kompetensen.

Redovisning och rapportering

Bolagen ska i sin planering beakta kommunens tidplan för rapportering av bokslut, delårsrapport och övrig information som ska lämnas till ägaren. Redovisning och rapportering av dotterbolagen sker i av moderbolaget beslutat format.

Förvaltningsberättelse

Bolagens styrelser ska årligen i bolagets förvaltningsberättelse redovisa hur verksamheten bedrivits och utvecklats mot bakgrund av ändamålet med bolagets verksamhet enligt bolagsordningen och uppfyllandet av ägardirektiven.

Redovisningen ska utformad på sådant sätt att det kan läggas till grund för lekmannarevisorns granskning liksom för kommunstyrelsens uppsikt och beslut enligt ovan.

Årsredovisning med förvaltningsberättelse ska tillsändas kommunstyrelsen senast 15 mars varje år.

Granskningsrapport

Det åligger bolagets lekmannarevisorer att årligen i sin granskningsrapport särskilt yttra sig om huruvida bolaget bedrivits på ett ändamålsenligt sätt utifrån det syfte som angivits i bolagsordning och i detta ägardirektiv, liksom de kommunala befogenheter

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

som utgör ram för verksamheten.

Lekmannarevisorn ska snarast uppmärksamma kommunstyrelsen på om bolaget brister i de avseende som omnämns ovan.

Ikraftträdande

Ägarpolicy och ägardirektiv för KIVAB antas av kommunfullmäktige och överlämnas till bolagsstämman för antagande. KIVAB utfärdar på uppdrag av kommunfullmäktige särskilda ägardirektiv för dotterbolagen inom ramen för ägarpolicy och andra direktiv. Ägardirektiven för delägda bolag utarbetas tillsammans med andra ägare. KIVAB säkerställer att ägarpolicy och respektive bolags ägardirektiv fastställs på extra eller ordinarie bolagsstämma.

KIVAB svarar för att ägardirektiv för dotterbolagen är aktuella och föreslår förändringar för beslut i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen svarar för ägarpolicy för de kommunala bolagen och ägardirektiven till koncernmoderbolaget KIVAB.

Ägardirektiv i delägda bolag

För bolag som ägs, eller där inflytande utövas tillsammans med andra, bör eftersträvas att liknande direktiv ges till bolagets ledning från ägarna i en omfattning som är rimlig med hänsyn till andelsförhållanden, verksamhetens art och omständigheter i övrigt.

Framtagande och beslut om ägardirektiv för delägda bolag sker tillsammans med övriga ägare.

Frågor om löner, pensionsvillkor, och övriga anställningsvillkor för vd och övrig företagsledning i dotterbolag

Lön och övriga anställningsvillkor för VD fastställs av styrelsen i dotterbolag, efter samråd med VD i moderbolaget. Lön för ledande befattningshavare fastställs av styrelsens ordförande med VD i bolaget som föredragande.

Lönesättningen sker enligt tvåstegsprincipen, vilket innebär att chefens chef på alla nivåer samordnar och godkänner lönesättningen. I övrigt styrs lönesättningen av kollektivavtal och Värmdö kommuns lönepolicy.

VD i dotterbolag ska, liksom andra chefer i kommunen, ha ett årligt utvecklings- och lönesamtal. För detta fordras en systematisk uppföljning av VD:s resultat och ledarskap utifrån i förväg definierade kriterier. Detsamma gäller för VD i

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.

koncernmoderbolaget.

Utvärdering av VD i dotterbolag ska göras av både av dotterbolagets styrelse och av VD i moderbolaget som underlag för utvecklings- och lönesamtal.

VD i moderbolaget ansvarar för att utvärdering av dotterbolagens VD sker och för att koncernen har en strategi för kompetensförsörjning.

Tvister

Vid tvister mellan förvaltning och kommunalt bolag eller mellan de kommunala bolagen inbördes, skall parterna genom inbördes förhandlingar söka träffa överenskommelse. Om samförstånd ej uppnås, rekommenderas parterna att utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.

Varje bolag skall vid kommuninterna avtal undvika skiljedoms klausuler. Parterna rekommenderas istället att i avtalen reglera att en eventuell framtida tvist skall hänskjutas till kommunstyrelsen för särskilt förlikningsförfarande.

Bilaga 1

Samtliga policyer som annonseras i Värmdö kommuns författningssamling är i tillämpliga delar giltiga på de kommunalt helägda aktiebolagen.

Bakomliggande lagstiftning

Detta styrdokument beslutas av kommunfullmäktige, och beslutas med stöd av kommunallagen och aktiebolagslagen.

Uppföljning och uppdatering

Kansli- och utredningsavdelningen ansvarar för uppföljning och uppdatering av detta styrdokument.